

Varhaiskasvatuksen palvelusetelilaki ja Tuusulan palvelusetelin sääntökirja 1.1.2026 alkaen

Kasvatus- ja sivistyslautakunta 27.01.2026 § 3
813/12.07.01/2025

Valmistelija

Viitala Sini, Malkki Piia, etunimi.sukunimi@tuusula.fi

Laki varhaiskasvatuksen palvelusetelistä (1048/2025) tuli voimaan 1.1.2026 ja se korvasi aiemmin varhaiskasvatuksessa käytössä olleen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelilain. Uuden lain perusteella on päivitetty Tuusulan kunnan varhaiskasvatuksen palvelusetelin sääntökirjaa. Uusi palvelusetelilaki täsmentää palvelusetelin soveltamista varhaiskasvatuksessa muuttamatta aikaisemman lain pääperiaatteita. Kaikki voimassa olevat palvelusetelipäätökset tulee päivittää uuden lain mukaisiksi viimeistään 31.7.2026.

Lain tavoitteena on lisätä perheiden mahdollisuuksia valita lapselleen varhaiskasvatuspalvelu yksityiseltä palveluntuottajalta, parantaa palvelujen saatavuutta sekä tukea kunnan ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyötä. Palvelusetelin käyttö on kunnalle edelleen vapaaehtoista, ja kunnilla säilyy päätösvalta palvelusetelin paikallisista ehdoista. Tuusulassa palveluseteli on ollut käytössä elokuusta 2022.

Palvelusetelin arvon määrittäminen

Laki täsmentää palvelusetelin arvon määrytymistä. Lapseen liittyvät tekijät huomioidaan nyt lain tasolla, vaikka monet kunnat ovat soveltaneet niitä jo ennestään. Palvelusetelin arvon kohtuullisuutta arvioitaessa on edelleen otettava huomioon kustannukset, jotka aiheutuvat kunnalle vastaavan toiminnan tuottamisesta kunnan omana tuotantona tai hankkimisesta ostopalveluna sekä asiakkaan maksettavaksi jäävä arvioitu omavastuuosuus. Tämä mahdollistaa sen, että kunta voi määrittää palvelusetelin arvon kuntakohtaisten kustannustekijöiden pohjalta. Kunta päättää itse palvelusetelin arvon tarkemman tarkasteluvälin ja -tavan.

Asiakasmaksut

Uudessa laissa täsmennetään, ettei omavastuuosuuden lisäksi saa periä muita maksuja, kuten materiaalikuluja. Omavastuuosuuden tulisi siis olla riittävä kattamaan ne varhaiskasvatuksen perustoiminnasta aiheutuneet kustannukset, joita palveluseteli ei kata. Varhaiskasvatuksen perustoiminta tarkoittaa varhaiskasvatustilain ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaista toimintaa.

Lain mahdollistama laskutuslisä on sallittu vain todellisiin, kohtuullisiin kuluihin perustuen, mutta Tuusulan sääntökirja ei salli laskutuslisän perimistä.

Omavastuuosuus voi olla yksityisessä päiväkodissa suurempi kuin varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukainen maksu. Tuusulassa omavastuuosuus voi olla enintään 30 euroa korkeampi kuukaudessa kuin kunnallinen varhaiskasvatustilain maksu, mikä vastaa nykyistä käytäntöä. Palveluntuottaja voi halutessaan myöntää sisarusalennuksia tästä omavastuun lisäosasta.

Palvelusetelistä kieltäytyminen

Lain mukaan asiakkaalla on oikeus kieltäytyä palvelusetelistä. Tuusulan sääntökirjan mukaan kieltäytymistä on tilanne, jossa perheelle tarjotaan paikkaa yksityisestä päiväkodista, mutta palvelusopimusta ei ole vielä tehty. Tämä ei aiheuta varhaiskasvatuslain 17 §:n mukaista neljän kuukauden hakuaikaa. Jos perhe peruu paikan sopimuksen allekirjoittamisen ja palvelusetelin myöntämisen jälkeen, kyse on palvelusetelin irtisanomisesta.

Rekisteröintimenettely 1.1.2026 alkaen
Varhaiskasvatuslain muutos (940/2025) tuo yksityisten päiväkotien lupamenettelyn tilalle valtakunnallisen palveluntuottajarekisterin. 1.1.2026 alkaen toimintaa saa harjoittaa vain palveluntuottaja, jonka tiedot ja toimipaikat on merkitty rekisteriin. Rekisterissä jo olevat toimijat voivat jatkaa toimintaansa lakimuutoksen voimaan tullessa.

Palvelusetelin sääntökirjan muutokset kiteytetysti

Tuusulan palvelusetelin sääntökirja on päivitetty vastaamaan 1.1.2026 alkaen voimaan tulevia lakimuutoksia:

- Määritetty käsitteet uuden lainsäädännön mukaisiksi.
- Täsmennetty palveluntuottajan hyväksymisen edellytyksiä palvelusetelilain mukaiseksi.
- Täsmennetty asiakkaalta perittäviä maksuja. Lisätty kirjaukset palveluntuottajan mahdollisuudesta myöntää sisaralennus siitä omavastuun osuudesta, joka on suurempi kuin varhaiskasvatuksen asiakasmaksu.
- Lisätty asiakkaan oikeudesta kieltäytyä palvelusetelistä.
- Päivitetty, että oikeus harjoittaa yksityistä päiväkotitoimintaa ei ole 1.1.2026 alkaen enää luvanvaraista, vaan edellyttää rekisteröintiviranomaisen rekisteröintimenettelyä.

Muita palvelusetelin sääntökirjaan tehtyjä muutoksia:

- Päivitetty lautakunnan päätös 23.4.2025, että varhaiskasvatuspäällikkö voi hyväksyä sääntökirjan muutokset, joilla ei ole kustannusvaikutuksia.
- Päivitetty palvelusetelin arvot 1.8.2025 mukaisiksi
- Päivitetty suoramaksukäytännöt, jossa palveluntuottajat laskuttavat kuntaa
- Täsmennetty käytänteitä tilanteessa, jossa palveluntuottaja toimittaa kaupungille irtisanoutumisilmoituksen palvelusetelin sääntökirjan ehtojen muutosilmoituksen johdosta.
- Täsmennetty palvelusetelin voimassaolo aikaa, jos varhaiskasvatuspaikkaa ei käytetä
- Täsmennetty käytäntöjä palvelusetelin päättymisestä ilmoittamisessa
- Täsmennetty esiopetuksen järjestämispaikkojen valintaa
- Täsmennetty tulotietojen ilmoittamisen käytäntöjä
- Täsmennetty palveluntuottajan hyväksymisen peruttamisen ehtoja
- Tarkennettu palveluntuottajalta odotettavia tietoja ja niistä vastaavia henkilöitä sekä osallistumista valvovan viranomaisen järjestämiin tapaamisiin
- Täsmennetty päiväkotien käytänteitä ja valvontavastuuta tilanteessa, jossa toisen kunnan alueella sijaitseva yksityinen päiväkoti toimii Tuusulan varhaiskasvatuksen palveluntuottajana.
- Täsmennetty palveluntuottajan huolehtimisvelvoitetta lääkkeenantoon koulutetun henkilöstön tarpeellisesta määrästä ja kouluttamisesta.
- Ajantasaistettu henkilötietojen käsittelyyn liittyvät osiot.
- Tehty teknisiä korjauksina mm. lakiviittausten päivitys, sanamuotojen täsmennyksiä ja rakenteellisia täsmennyksiä

Esittelijä

sivistysjohtaja Liimatainen Marianne

Päätösehdotus

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää

- hyväksyä Tuusulan kunnan varhaiskasvatuksen palvelusetelin sääntökirjaan tehdyt muutokset 1.1.2026 alkaen
- merkitä tiedoksi muutokset varhaiskasvatuksen palvelusetelilakiin

Päätös

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päätti

- hyväksyä Tuusulan kunnan varhaiskasvatuksen palvelusetelin sääntökirjaan tehdyt muutokset 1.1.2026 alkaen
- merkitä tiedoksi muutokset varhaiskasvatuksen palvelusetelilakiin